

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 18. SIERPNIA 1797 R. W PIĄTEK.

Z Wiednia 9 Sierpnia.

Gazeta Dworska dzisiejsza nie szczególniejszego nie zawiera. — Hamburgka zaś pod d. 29 Lipca donosi z tej Stolicy, że Margrabia *de Gallo* po kilkudniowym zabawieniu się czynił przygotowanie do odjazdu do *Udine*. — Dopełnienia przepisanych mu instrukcyi tym ciekawsi jesteśmy, gdyż potym prętkie ukończenie umów o warunki pokoju nastąpić musi. Tymczasem bywszy w *Wenecyi* Posel Austryacki *P. Humberg* mający obszernie wiadomości interessow Włockich wraz z *G. Meerfeld* w *Udine* znajdując się. — 6 Batalionow w tutejszym garnizonie będących odebrało rozkaz bydź w pogotowiu do marszu. — Wojsko pod komendą *G. Terzy* postąpiło już było za *Villach*, z tąd poszły fałszywe wieści o wkroczeniu jego do *Friolu* Weneckiego, teraz jednak wiemy, że dla niedostatku żywności musiało się cofnąć. — *G. Austryacki Ruccavina* przez *Raguze* do *Catara* pomarszerował dla obciążenia tamtejszey części *Dalmacyi* Weneckiej na rzecz Cesarza. — W *Morawii* odkryto klub tajemny mający w celu rozmnażanie zdań prawom przeciwnych. Osoby wchodzące do niego tak duchowni jako i officialisci z *Iglau*, *Neustädte* i tamtejszych okolic są aresztowani. — W *Styryi* w niektórych miejscach nie chciano przyjmować banketli w zwyczajney ich wartości, co dało powód do surowego w tej mierze urządzenia. — Na granicach *Tureckiego* kraju spostrzegając się daje duch wolności, szczególniej mię-

dy *Grekami*, których liczba jako wiadomo połowe ludności *Europeyckiej Turcyi* wynosi.

Z Londynu 28 Lipca.

Nigdy publiczność w swym oczekiwaniu tak zawiedziona jak w tych dniach nie była. „Jeszcze nie masz kuryera od *Lorda Malmesbury*„ co moment słyszeć się dało w każdym towarzystwie tam nawet, gdzie się nie wiele polityką zatrudniano, przybył na końcu kuryer, lecz jaką przyniósł wiadomość, wcale nie wiadomo, bo jak tylko do *Dover* przypłynął, i oddał list zawiadującemu portem, zaraz przedsięwzięto potrzebne środki, ażeby maytkowie ani z innemi okrętami, ani z mieszkańcami miasta żadney komunikacyi nie mieli, nie dla tego ażeby duch rewolucyiny przez nich narodowi *Angielskiemu* nie był udzielony, gdyż to są wierni bardzo poddani, lecz dla tego, ażeby nie powiadali tego, co podobno sami nie wiedzą. Wrażenie przez to na umyśle ludu sprawione było bardzo wielkie. — We wtorek przybyło do Sekretarza stanu *Lorda Grenville* och *Francuzow*, którzy w otwartym statku przypłynąc tu odważyli się. W mowie swojej byli bardzo ostrożni i nie chcieli zaspokoić ciekawości pytających się o cel ich podróży. Z początku rozumiano, że są przysłani w interessie *P. Smith*, lecz dziś jedno z pism *Ministryalnych* zapewnia, że to są rojalisci. —

Gdy *Przylądek Dobrey Nadziei* jest zapewne iabłkiem niezgody w terazniejszey negocyacyi, przeto słychać, że ga-

binet Angielski postanowił ogłosić go krajem neutralnym. — Wezora'y odebraliśmy depesze od Admirała *Duncan*, flotta jego składa się teraz z 19 liniowych okrętów, z któremi *Texel* zupełnie blokuje. — Wiadomo nam jest dobrze, że część floty Tułonickiej chce przejść cieśninę *Gibraltaru* dla przypłynienia do którego z portów morza Atlantyckiego. Admirał nasz *S. Vincent* sygnały porządkował, ażeby o takowym przedsięwzięciu tym śpieszniej mógł być uwiadomiony. — Pomieniony Admirał żąda od Hiszpanów w *Cadix* 10 millionów piastrów (blisko 90,000,000 zł. pol.) kontrybucyi. Flotta zaś ich wioząca skarby z *Lima*, jest 12 millionów piastrów szacowana, będąc teraz w drodze nie jest pewna, dopoki blokada portu *Cadix* trwać będzie. — W Połnocnej Irlandyi odebrano konfederatom więcey 10,000 karabinów, blisko 2,000 bagnetów, 1,000 par pistoletów, 608 pałaszów &c. &c. — Z 12tu buntowników wojennego okrętu *Montagne*, 9ciu na szubienicę skazano, a 3ch uwolniono. — Muzykant okrętu *Sandwich* nazwiskiem *Gophson* 100 plagami ma być ukarany. Towarzyszył on zwyczajnie *Parkerowi* z muzyką, gdy ten flotą zawisadywał. — Lord *Bridport* znowu ku *Brest* popłynął dla uważania Francuzkiej floty. — Możemy się poszczycić, że wszystkie znaczniejsze porty nieprzyjaciela są teraz blokowane. — Poseł Turecki *Ismail Fourough Effendi* był od Lorda *Grenville* wprowadzony we środę na prywatną audiencyą do Króla dla oddania listów kredencyonalnych.

Stosownie do rapportu skarbowego wszystkie taxy, cła i podatki w roku, który się d. 5 Lipca ukończył 16,731,683 funtów (669,267,320 zł. pol.) wyniosły. — Gen: *Abercrombie* z *Martyniki* do *Guadaloupe* ze wszystkimi wojskiem, kto-

re mógł zebrać, popłynął, przeto z tamtych stron ważnych wkrótce wiadomości spodziewać się potrzeba.

Liczba fregat i mniejszych okrętów, przy naszych flottach znajdujących się, tak jest znaczna, że Admiralicya wydała rozkaz, ażeby ich już nie budować.

Listy od brzegów Malabarzkich uwiadamiają, że *Cotiote Raiach* nieprzyjacielskie czynności przeciw Anglikom rozpoczęły. Różne oddziały naszych z tego powodu w kraj głębiej posunięte, przez wskazujących droge w cieśninie zaprowadzone, od przewyższającej siły nieprzyjaciela znacznie ucierpiały. Przeto Gen: *Stuart* rozkazał zaraz Majorowi *Anderson*, ażeby wyszedł w pole dla ukarania tej śmiałości i już w tym celu siłę zbroyną ściąga. — Wielka kupiecka flotta będąca przy wyspie *S. Heleny* dla wiatrów ciągle przeciwnych popłynąć dalej nie może. — Jedna z gazet opozycyjnych czyni obrachunek, że bank w r. 1793 miał w cyrkulacyi 13 a w r. 1797 tylko 8,000,000 funtów.

Dnia 20 t. m. na okręcie *Tomasz* mającym bogaty ładunek, wszczął się ogień przez nieostrożność ludzi, więcey 30 okrętów, między któremi kilka było z Indiiw zachodnich, blisko niego znajdowało się, line przeto od kotwicy zaraz odcięto i okręt oddał się wprzody jeszcze nim inne mogły być od niego uszkodzone.

Z Londynu 28 Lipca wieczorem.

W tym momencie rozgłoszono wiadomość, że negocyacye w *Lille* przerwane zostały i Lord *Malmesbury* powraca do Anglii, zdaje się jednak, że to potwierdzenia potrzebuie. — Flotta Hiszpańska w *Cadix* składa się z 30 liniowych okrętów i 13 fregat. Z powodu żądanej przez naszego Admirała kontrybucyi kilka okrętów było postanych z jednej i drugiej strony pod banderą neutralną. — Okręty

mające jeszcze wzmocnić flotę Lorda *S. Vincent* wkrótce wyjdą pod żagle — W *Plymouth* inkwizycje zbuntowanych marytków są już ukończone. — Ameryka północna słyhać, że zamyśla teraz zrobić z Francuzami traktat aliansu i handlowy. Dzisiejsze pisma publiczne zawierają co do słowadługi testament *P. Burke*, w nim dla cudzoziemców nic osobliwszego nie znajduje się, opozycyjne gazety umieszczają, prócz tego, inny testament wyrażający, że w dziedzictwie zostawił odszczepieństwo swe *Xięciu Portland*, swoy pułk *P. Windham*, pensyą *P. Reeves*, ludzkość swą *P. Adams*, hipokryzyą *P. Wilberforce*, religią i przywiązanie do dzwonoń Deputowanemu Francuzkiemu *Camille Jordan*, przyjaźń, successorowi Lorda *Verney*, a swą uczciwość *P. Rose*. Testament zmarłego niedawno *P. Thellusson* więcej tu jeszcze wrażenia uczynił, gdyż ten z majątku szacowanego do 700 tysięcy funtów (28,000,000 zł. pol.) pozostawił wdowie i dzieciom tylko 100 tysięcy funtów zapisał, a resztę synowi swojego wnuka, mającego teraz 7 lat dopiero. Gdyby zaś ten nie miał żadnego syna, tedy cały majątek na zapłacenie długu narodowego przeznaczył; kto zaś dobra jego w *Yorkshire* obeymie, ma przez zwisko *Thellusson* przyjąć.

Okręty kupieckie do Indiiw wschodnich i w inne strony przeznaczone pod zastoną liniowych okrętów: *Pompe* i *Argo* z *Portsmouth* wyszły pod żagle, lecz przez faszliwy szturm przymuszone były powrócić do *S. Heleny*. — *P. Pitt* bawi się teraz często na wsi u *P. Wilberforce* swego przyjaciela. — Tutejsze gazety donoszą, że maxymy wolności bardzo się rozmnażają w Hiszpanii. — Xiążę *York* pojechał do *Broadstairs* dla używania kąpieł morskich.

Z Paryża 29 Lipca.

Przewydzent Dyrektoryatu miał na wczorayszey uroczystości (w przeszley gazecie opisany) mowę następującą:

Wolności! ku twoiey czci obchodziemy zawsze nasze Republikańskie festyny; lecz dzień dzisiejszy iedynie dla ciebie jest poświęcony. Prawo dało mi imie twoie, bo od tey epoki nie w słowach tylko, ale w rzeczy okazałaś się między nami: Do czasu tego widziana byłaś iedynie w postaci krwią zbroczoney poczwary; a naywiększa zbrodnia obrzydłego owego systematu obalonego przez ciebie była, iż usiłowałś podać cię w ochyde, dopuszczając imieniem twoim panowania swywoli, rozboju, postrachu i śmierci.

Francuzi! Nie jest to moment przy tey uroczystości zasmucenia serc waszych wystawiając wam ciągly obraz nieszczęść ktore w owczas ludzkość gnębiły, charakter tyranii owego czasu, statecznie imieniem ludu wyrzynał lud; imieniem wolności poświęcił jako cnoty obywatelkie anarchią, rozpustę, delacye i srogość; imieniem równości praw, zamiast szanowania własności, duch zdzierstwa wprowadził, i tym przewrotem podkopał fundamenta przemysłu, handlu i pomysłności narodowej; imieniem rozumu wypędził umiętności, oświecenie i sztuki wyzwolone; wszystko co moral ma w sobie słodkiego i pocieszającego, pokrył wzgardą samym tylko przesadom należną; przytłumił wszystkie powabne natury uczucia; litości, wftydowi, miłości oycowskiej i synowskiej nakazał milczenie; a w końcu fałszywą i ponurą filozofią zerwał wszystkie związki między ludźmi, czyli to przyjaźni, czy pamiętek przeszłości, lub słodkich nadziei

na przyszłość, lubo na samym omamieniu zasadzających się, iednakże zdolnych osładzać życie, usmierzać boleści nasze, obsypując drogę czasu kwiatami.

Rzeczpospolita wtenczas w armiach prawie tylko naszych zostawała, do obozow schroniła się ludzkość, obrońcy oyczyny okrywszy Francją laurami, zasłonili przed wzrokiem Europy zbrodnie, ktore ią szarpały; tryumfy ich tak były liczne, oznaczały tak wielkie ich poświęcenie się, tyle cierpliwości i heroizmu, że blask onych zatrze w historyi wszystkie płamy rewolucyjne.

Spuśćmy zasłonę na te okropne zdarczenia, ktore już nigdy nie powroczą, dla obchodu uroczyłości koniec im przynoszący. Dzień ten nie będzie stracony. Wznawiając pamięć tyranii, przypomina nam oraz nagły iey upadek i błędy, ktore tak długo przeszkadzały korzystania z owocow zwycięstwa. Podaje ambitnemu okropny przykład losu iaki spotyka uciemiężycielow; uczy prawdziwych przyjaciół Rzpltey, aby się nigdy w fakcy nie wdawali, aby za nie nie walczyli, i żeby odtąd w połączeniu się wszystkich na gruncie sprawiedliwości i konstytucyi zgo roku zbawienia oyczyny szukali.

Z Paryża 31 Lipca.

Administracya centralna Paryża wydała wyrok zabraniający wszystkim księgarzom i innym handlującym kopersztuchami &c: wystawiania na widok publiczny dzieł obrażających skromność pod karą, przez prawa opisaną. — Wiele dziennikow donosi, że Necker zyskał wymazanie siebie z listy emigrantow. — Gen: Hoche pisał list do Dyrektoryatu Wyk: względem marszu wojska z armii Sambry i Mozy ku Paryżowi iako potwarz rozniosła, wyraził, że żołnierze są nadto znami z przywiązania ku Rzpltey, ażeby dobrzy oby-

watele mieli się czego obawiać, że powrociwszy z Hollandyi, gdzie miał różne zlecenia od rządu i będąc na nową wyprawę przeciw Irlandyi przeznaczony, postanowił zgromadzić przy Brest 8. do 10,000 wojska, a wiedząc, że w dawney Bretanii w takiej tylko liczbie siła zbrojna znajdowała się, ile koniecznie do strzeżenia brzegow było potrzeba, postanowił tam ściągnąć od armii Sambry i Mozy 6000 piechoty, 2000 iazdy i 1000 artylerzystow, lecz droga do marszu nie od niego, lecz od Kommissarzow przepisana im była.

Niektore dzienniki piszą: „Widokiem prawdziwie było osobliwym, gdy Biskup ktory dawniey nayspierwszy ducha republikańskiego okazał (teraz minister interesow zagranicznych *Talleyrand Perigord*) Posła Papieżkiego *Massimi* i Ambassadora Tureckiego największego nieprzyjaciela Chrześcijaństwa razem Dyrektoryatowi prezentował. D. 28 dawano w ogrodzie *Bourbon* dla tegoż Ambassadora koncert i feierwek. — Przewodzczy spisku w *Malcie* na całe życie do więzienia skazani zostali, a ich pomocnicy na wygnanie z wyspy. — Flotta Lorda *Bridport* o 28 żaglach przez czas nieiaki w znaczney bliskości *Brestu* krążyła. — Słychać, że niektore osoby oświadczyły chęć kupienia ogrodu w *Palais Royal* i założenia tam domow i ulic. — Dziś Ob. *Benezech* przez następcę swego Ob. *François de Neufchateau*, w urzędzie ministra wewnętrznich interesow zastąpiony został. — Nikt nie pamięta, ażeby kiedy iarmark w *Baucaire* był tak ludny iak tego roku. Przywiezione tam towary więcey 100,000,000 liwrow szacowano. — Dekret zabraniający klubow jest ostro do skutku przyprowadzany, i jest nadzieia, że z tego nawet względu spokojność w przyszłości ciągle trwać

będzie. — Teraźniejszy minister policyi Ob. *Sottin* jest jeszcze młody człowiek, za czasów *Robertspierra* wiele ucierpiał, był w liczbie 94 mieszkańców z *Nantes* którzy cudem prawie okrucieństwa *Carriera* uszli. — Wczoraj w Radzie 500 Ob. *Dufresne* złożył rapport imieniem deputacyi, względem pisma Dyrektoryatu tycającego się interessow skarbowych i zapewniał, że wszystkie nasze woyska były regularnie płacne, iż skarb był w stanie wystarczenia potrzebom publicznym, a w kassie armii Włoskiej 33,000,000 liwrow w zapasie znajdowało się. — Wczoraj w wielu gazetach rozgłoszono, że ostateczne warunki pokoju między Rzplitą i Cesarzem podpisane zostały; odwoływano się do listu pisanego z Włoch do jednego z reprezentantow ludu, lecz przewizka jego nie wymieniono, inni mówili, że tę wiadomość Dyrektoryat odebrał, lecz to się nie potwierdziło. — Wydano tu rozkaz przyspieszyć wygotowanie wielkiego szacunku podarunkow dla Ministrów Cesarza przeznaczonych. Brylanty dane od Papieża będą do tego użyte. — *Buonaparte*, za pozwoleniem rządu, kazał bić w mennicy medale na pamiątkę zwycięstw armii Włoskiej.

Zgoda między Dyrektoryatem i ciałem Prawodawczym jest po większej części przywrócona, powodem do tego była podobno boiaźn z stron obydwóch, która zaś z nich za sobą sprawiedliwość miała, jest przedmiotem do wielu uwag dla redaktorow pism publicznych. Ludzie rozsądni i dobrze rzeczy widzący przyznają, że ją obydwie miały; Dyrektoryat okazując swoją boiaźn przez ściąganie woyska, względem części partyi oppozycyney oskarżanej o przychylność do partyi rojalistow i ciało prawodawcze spuszczaające się na światłą część partyi op-

pozycyney i dobrze myślących z ludu i zabraniające przeciwnych konfitytucyi środków, to jest klubow dla ratunku teyże konfitytucyi przez władze wykonawczą użytych. — Oczywistym dowodem uspokojonych niechęci między Dyrektoryatem i ciałem prawodawczym jest, że Redaktor, który wiele uwag przeciw drugiemu zawierał, i o to był w Radzie 500 oskarżony nie będzie już urzędowych wiadomości donosił. — Nie przestanie jednak byc interesującym pismem, gdyż właścicielem jego jest Ob. *Lagarde* Sekretarz generalny Dyrektoryatu.

Pichegru jest teraz Rycerzem oppozycyi, tak jako *Buonaparte* wszystkich gorliwych patryotow. Przyznać potrzeba, że to najmniejszey obawy w narodzie sprawiać nie powinno, gdyż zapewne *Pichegru* tak mało nadzieie rojalistow iak *Buonaparte* zbyt nie zapalonych przyjaciół konfitytucyi uzupełni. — Poseł Turecki *Aly Seid Effendi* zapraszany jest codziennie na wieczorne zabawy.

Z *Bruxelli* 31. *Lipca*.

Dotychczas miejsce przy negocjacyi w *Lille* po Ob. *Pleville Pellay* przez nikogo nie jest zajęte, iednakże konferencye znowu się d. 29. t. m. rozpoczęły. Lord *Malmesbury* podał legacyi Francuzkiej tegoż dnia projekt zawierający najpierwsze zasady, według których Anglia z Aliantami swemi chce z Francją pokoy zawrzeć. Co te warunki zawierają, niewiadomo, to tylko wszyscy uważali, że po skończoney konferencyi, telegrafem depesze przesłano do *Paryża*. Iednakże nadzieia ukończenia pomyslnego negocjacyi nie bardzo się pomnaża.

Dnia 3 *Sierpnia*.

Ostatnie listy z *Lille* donoszą, że przybyły tam z *Wiednia* Xiążę *Waldeck*, miał pewne zlecenia od dworu Cesarzkie-

go do Lorda *Malmesbury*, i odprawivszy z nim kilka konferencyi do *Calais* pojechał, a z tamtąd do *Londynu* popłynię, zamiar takowey podróży jest tajemnicą.

Fraktowanie o pokoy znowu wstrzymane zostało na dni kilka, iako się do rozumiewamy, gdyż legacya Francuzka projekt od Lorda *Malmesbury* podaay do Dyrektoryatu posłała. W tym projekcie są zasady wszystkich i każdego w szczególności z warunków pokoju, które teraz rostrzāsane bydź mają; tym sposobem negocyacya ieszczeby znaczny przeciąg czasu trwała.

Z Lille 1. Sierpnia.

Posyłanie kuryerow do *Paryża* i *Londynu* częstsze jest teraz niżeli kiedykolwiek, zamienione wzajemnie projekta pokoju tyle trudności zawierają, że negocyatorowie przy ich rostrzāsaniu potrzebują co raz nowszych instrukcyi. W czasie gdy żadnych konferencyi nie masz, Lord *Malmesbury* uczył wspaniałe dale. W reszcie zdaie się, że negocyatorowie stron obydwóch nie tak iako dawniey, lecz z pewną oziębłością między sobą obchodzą się.

Od granic Włoskich 29 Lipca.

Dyrektoryat Rzpłtey Cisalpińskiej postanowił kazać wytkwić na polu federacyi 8 piramid kwadratowych na honor tyłuż dywizyi woyska Francuzkiego. Na jedney stronie tych piramid wryta zostanie pamiątka wdzięczności i przyiaźni ludu Cisalpińskiego dla Rzpłtey Francuzkiej i iey woyska. Na dwóch innych zapisane będą imiona mężnych obrońców poległych za oyczyznę i naszą wolność. Czwartą stronę zóstanie na imiona Rycerzy Cisalpińskich, których przy obronie oyczyzny tenże los spotkać może.

Listy z Piemontu donoszą, że od dni 8. znaczne zaburzenia codzieln się w tym

krain pomnażające spostrzegać można. Niedostatek i drogość chleba są do tego powodem lub pretextem. Bramy *Turynu* od d. 17. znowu są zamknięte. — W *Iorée* d. 18. insurrekcyja wielka wybuchnęła, część mieszkańców złączywszy się z batalionem będącym na garnizonie zabiwszy gubernatora opanowała zamek i artylleryją. O czym gdy się rząd dowiedział, posłał tam 2 bataliony. W *Fossano* insurgenci stali się także panami miasta i wielu armat, iazda będąca w *Savigliano* przymarszerowała dla przywrocenia dawnego rzeczy porządku, lecz znalazłszy bramy zamknięte i dobrze bronione, odesłała officerow, a łącząc się do insurgentów weszła do miasta w pośrzod okrzykow ludu. — Sztandar rewolucyi podniesiony także został w *Cornie* znacznym mieście doliny *Pont*, do ktorey bardzo trudny jest przystęp.

Przed kilku dniami wszystkie gazety Włoskie i Szwajcarskie pisały, że pokoy ostateczny między Rzpłtą Francuzką i Cesarzem d. 14. od *G. Clarke* w *Udine* podpisany został, dziś zaś wyrażają, że się iak słyhać woyna rozpocznie. Powodem do takowych wieści są obroty armii Francuzow i Cisalpińskiej, ktorey część jedna zdaie się posuwać ku granicom Prowincyi Weneckich, a druga ciągnie ku Piemontowi. — Mamy także doniesienie o powrocie *G. Kellermana* do *Chambery*. Jedno z pism publicznych uwiadomia, że Włoskie woysko Francuzow 30,000 świeżego z Francyi ma być wzmocnione.

Z *Mediolanu* te nam ieszcze szczeguły o uroczystości tam odprawioney donoszą. — Ołtarz oyczyzny na śródku placu będący, otoczony deputowanymi miast konfederujących się, wzrok wszystkich zwracał na siebie, po nabożeństwie gdy się Dyrektoryat zbliżył do niego, Arcybiskup położone na nim sztandary wszyst-

kich związkowych poświęcał. Dyrektoriat wszedłszy na amfiteatr okazał ludowi konstytucyą, czytał z niej 3 pierwsze artykuły, i zaprzysiął w obliczu Nieba i ziemi, iż będzie zawsze wiernym i obrońcą, przysięgę tę całe wojsko wykonało, i moment ten najwyższy antuzyzm w sercach wszystkich sprawił. — Rycerz *Buonaparte* był wszędzie od ludu powszechnymi okrzykami radości witany. Biama tryumfalna równie wspaniała przez wielkość jako i forme przypominała przez napisy i malowania czynności najsławniejsze kampanii Włoskiej, w śródku były słowa następujące „Narodowi Francuzów wielkiemu i wspaniałemu, lud wdzięczny Cisalpiński. „ — Ołtarz oyczyny, amfiteatr &c. były także przyozdobione znakami wolności i wdzięczności. Prezydent Dyrektory tu w mowie mianey wspomniawszy przeszłe nieszczęścia opisywał rostopną wolność, piękne dni *Scypionów*, *Scewoli*, *Katonów* &c. chwale i cnoty przodków i wdzięczność ludu Włoskiego dla Rzplitey Francuzkiej.

Względem przyłączenia 3. bywszych legacyi Papieżkich do Rzplitey Cisalpińskiej żadney już nie ma wątpliwości iak z litu następującego okazuje się. „Obyw: *Belmonti* do administracyi centralney Romanii: „Obywatele kol-dzy! z największym wam ukontentowaniem donoszę, że Gen: *Buonaparte* przyznał w przytomności wszystkich deputowanych 3. legacyi, iż mają prawo los swoy sami sobie ustawnić i dla tego zlecił nam udać się do Dyrektoryatu Rzplitey Cisalpińskiej dla u mowienia śródków złączenia się z nią. Na mocy pełnomocnictwa mnie od was danego, zatrudniałem się zaraz tym interesem który rozumiem, że wkrótce słownie do życzeń naszych ukończy się. Deputowani *Bononii* wysłali kuryera dla o-

trzymania potrzebnego pełnomocnictwa. Nie wątpię, że *Bononia* i *Ferrara* wkrótce równie iako i my do Rzplitey Cisalpińskiej przyłączone zostaną. Zdać mi się nakoniec, iż widzę przysweciającą iu-trzenkę dnia pięknego. Chciejcie przyjąć Obywatele administratorowie wyrażenie radości, którą chętnie z wami dzielę, i nieprzeftawaymy pracować na dobro powszechne. — Pozdrowienie i uszanowanie (podpisano) *Belmonti*. (Dawniey już doniesliśmy, że *Romania* d. 12 do kraiu Cisalpinów wcielona została.)

Gen: *Buonaparte* ciągle się teraz w *Montebello* bawi. Słychać, że wcale do *Udine* nie pojedzie, lecz sam Gen: *Clarke* negocyacyą zatrudnić się będzie. Faworytem jego jest teraz *exproveditor* Wenecki *O: Battaglia* i słychać, że obydwu razem pracują nad wielkim planem odrodzenia się Włochów. — *Buonaparte* w tenczas jeszcze lubił *Ob: Battaglia*, gdy żaden z nich nie przewidywał wielkich odmian, które teraz nastąpiły. — Gdyby stan kościelny miał jeszcze utracić port *Ankony*, iako do tego wielkie jest podobieństwo, poniosłby przez to niezmierną szkodę i przy Xięstwie *Urbino* nie mógłby się utrzymać. — Rewolucya w *Luce* szuzugulniey jest od młodych szlachty popierana, którzy mafe bardzo pensye mieli od swoich familii, gdy najstarsi synowie cały rodziców majątek odziedziczali.

Buonaparte pisał do rządu tymczasowego *Genui*, względem obelgi statui sławnego Jędrzeia *Doria* wyrządzoney. Na co mu odpisano: „, że lubo *Doria* był arystokratem, iednakże w czasach spokojniejszych za wielkie zasługi iako admirałowi nowy monument wyftawiony będzie. „ — Tenże rząd tymczasowy *Genui* wydał następujący wyrok: „, Zważając, że niewola osobista jest przeciwna prawom człowieka,

i nie powinna być na tej ziemi cierpiana, gdzie zasady wolności i równości ogłoszone zostały stanowią. 1.) Wszystkie osoby narodów Barbaryjskich znajdujące się na galerach Rzplitej uwolnione z kajdan zostaną pod drzewem wolności, mającym być wystawionym na placu *Acquaverde*, który teraz placem wolności nazywany będzie, i zupełną wolność będą mieli sobie nadaną. 2.) Deputacja skarbowa ma zlecenie opatrzyć pomienione osoby Barbaryjskie w potrzebne pieniądze, aby do swej oyczyzny powrócić mogły. — Kommissya wyznaczona w *Genui* do ułożenia projektu nowej konstytucyi, wezwała wszystkich obywateli, ażeby ją w tak wielkiej pracy radą wspierali. — Wielu rozumie, że rada wielka z 100 osob, mniejsza zaś z 50 składać się będzie, a rada wykonawcza nie Senatem lecz Dyrektoryatem będzie nazywana. — Duchowni nie mają tak jako w Rzplitej Cispański utracić prawa obywatelstwa, lecz dla zapobieżenia zamieszaniom przez kilka lat na urzędy cywilne nie będą mogli być obierani, toż samo podobno i względem bywszej szlachty ustanowionym zostanie. — We Włoszech robią teraz nowego gatunku świce z wosku pochodzącego z kwiatu i pączkow topoli.

Gen: *Massena* śpieszą z *Genui* do *Medyolanu* pojechał będąc tam przywołany od *Buonaparte*. — W *Wenecyi* na dowód, że tamtejsi żydzi równych praw z innemi mieszkańcami używać mają, bramy *Ghetto* (miejsca zamieszkanego od żydów) zdjęte i publicznie spalone były. Przy tej okazji tutejsi przyjaciele wolności z żydami *Carmagnole* tańcowali, co wcale nowym było widokiem.

Z Cadix 11 Lipca.

Zeszłego piątku i w sobotę nie Anglii przeciw nam rozpocząć nie mogli z powodu mocnego wiatru od wschodu.

Onegdaj zaś i dziś atakowali nas za dnia, żadney szkody nie sprawiwszy. Wszystkie potrzebne przygotowania do obrony porobione już u nas zostały, tak iż jesteśmy w stanie przyjąć należycie nieprzyjaciela: w przypadku potrzeby rozpalonemi kulami strzelać będziemy.

Wczoray w południe nieprzyjacieli na próżno trzecie już bombardowanie rozpoczęli. Okręty jego bombardyerskie zakryte od liniowego okrętu i mniejszych statków postąpiły naprzód: nasze szalupy popłynawszy na przeciw, po bardzo uporczywej bitwie do cofnienia je przymusiły. Anglii trzy szalupy utracili, jedna z nich należała do okrętu *Victory* i przy *S. Margi* zatonała. Nasi wkrótce mają atakować nieprzyjaciela używając kul rozpalonych.

Wczoray Admirał Angielski *S. Vincent* przysłał statek pod banderą neutralną, żądając od admirała *Mazaredo* wydania 9. officerow, między ktoremi siostrzeniec jego znajdował się, w rozumieniu, że się w niewolę dostali. Lecz sądząc z utomków przy brzegach się okazujących wnosić wypada, że ci officerowie znajdowali się na szalupie, która przy trzecim wczorayszym ataku rozbiła się i utonała.

Dnia 14 Lipca.

Anglii przyjęci tak dobrze z naszych baterii, iż nie wiele brakowało, żeby nawet liniowy okręt utracili, śpiesznie się oddalili od naszych brzegow. — Dwor wydał rozkaz bombardowania *Gibraltaru*.

Z Wilna 11 Sierpnia.

Dnia 4 | tego Mca Pułk Polski Szefstwa Generała *Dąbrowskiego* wykonał przysięgę wierności Najjaśniejszemu Imperatorowi w kwaterze Xcia *Łabanowa* Generała Majora i kommandanta miasta tu-tejszego.

GAZETY WARSZAWSKIEJ

Z WARSZAWY DNIA 18 SIERPNIĄ R. 1797. W PIĄTEK.

Obwieszczenie.

Kommissarze dwoch Nayiaśn: Dworow Cesarskich i Nayiaśn: Krola Jmci Pruskiego do uregulowania długow Nayiaśn: Krola Jmci i bywfzkej Rzeczypospolitey Polskiej zebrani, umawiając się poprzedniczo nad istotną potrzebą wydania Proklamacyi, zgodzili się jednomyslnie, na uwiadomienie ninieyszym obwieszczeniem wszystkich poddanych respective swych Monarchow tudzież wszelkich Cudzoziemcow długi iakowe u Nayiaśn: Krola Jmci i Rzpłitey Polskiej, lub iakiekolwiek bądź pretensye i prawa do tychże mających, aby się przed Kommissary na ten koniec w Warszawie ustanowioną, w przeciagu trzech miesięcy od daty ninieyszey rachując, bądź osobiscie, lub też przez umocowanych do tego prawnie i przyzwolicie ze swey strony Plenipotentow nieochybnie stawili, a to dla okazania ważności swych praw i pretensyi, a po nastąpioney onych weryfikacyi dla wciągnięcia tychże w etat długow za prawne przyznanych. Niedopełniający zaś tego po upłynieniu ninieyszym obwieszczeniem przepisanego terminu, z liczby kredytorow wyłączeni zostaną i wszystkie ich pretensye i prawa za upadłe poczytane, tudzież wszelkie ich późniey w tey mierze podane żądania, tym samym za nieważne i nie byle uznane będą. Żeby zaś niewiadomością nikt się nie składał, wyżej wzmiankowani trzech Dworow Pełnomocni Kommissarze, ninieysze obwieszczenie we wszystkich Gazetach narodowych i w pryncypalnieyszych zagranicznych umieścić zalecili. Działo się w Warszawie dnia 17 Sierpnia roku 1797. Kommissyja do uregulowania długow Krola Jmci Stanisława Augusta i bywszej Rzeczypospolitey Polskiej.

Donosi się publiczności, iż Sessye Kommissyi Likwidacyney długow J.K.Mci i Rzeczypospolitey Polskiej w przyszły Poniedziałek dnia 21. Sierpnia na Pokoich Zamku tuteyszego rozpocznią się.

Z Londynu z Sierpnia.

Wczoray rano przybył tu sekretarz naszey legacyi w Lille P. Wesley brat Lorda Mornington. Rozumieniem iest powszechnym, że przywiośł odpowiedź Dyrektoryatu W. na ostatnie projekta i ultimatum naszego dworu. Nic ieszcze urzędowego o negocyacyi nie wiemy. Wielu mniema, że pokoy tak iest ieszcze daleki iak dawniey, a nawet mowiono, że nie sekretarz, lecz sam Lord Malmesbury powrócił. Wiele w traktowaniu zależy od ukończenia zupełnego sporow między Dyrektoryatem i ciałem prawodawczym w Paryżu.

Z listow prywatnych z Lille dowiadujemy się, że negocyatorowie nigdy się nie widują wyiawszy na konferencyach. Uwagi wzajemnie na piśmie sobie udzielają, ktore na końcu sessyi pieczętować

zwykli. Lord Malmesbury i O. Letourneur nigdzie razem nie bywają chyba dla negocyacyi i wprzody bilet zapraszający zwykli sobie posyłać. Z tych powodow traktowanie w naytajemniejszym sposobie odprawia się.

Pocztą z Lizbony naypierwszą wiadomość o bombardowaniu miasta Cadix odebraliśmy. Admirał S. Vincent żądał 1,200,000 funtow (48,000,000 zł. Pol.) kontrybucyi i oprócz zwyczaioy wojny tę ieszcze dał przyczyne swego postępowania, że z bogato naładowane Hiszpańskie fregaty Helena i Nympha już się naszym okrętom poddawały, jednakże iepotym Hiszpani ku brzegom zbliżyli i po większey części wyładowali, procz tego admirał Angielski żąda powrocenia kosztow wojennych od swego rządu, na zabezpieczenie Portugalii przeciw Hiszpa-

nom łożonych. — G. Stuart powrócił z *Lizbony*, a G. Deburg wraz z Xięciem *Waldeck* wojskami Portugalikami zawia-
dują.

Wczoraj towarzystwo korespondujące Londyńskie odprawiło swe zgromadzenie na polach przy *Pancras* dla narażenia się względem adresu do Króla z przłożeniem mu szkód z wojny pochodzących, złęgo sprawowania się ministrów, potrzeby lepszych praw co do obierania członków parlamentowych &c. blisko 3,000 członków zgromadzenia na nim znajdowało się, lecz liczba ciekawych dla przypatrzenia się tam będących była niezmierna. O 2. po południu przewodzcy okazali się na 3 mównicach w różnych stronach zbudowanych i sessją rozpoczęli. Sędzia pokoju *Addington* przysłuchiwał się wszystkiemu i gdy adres do Króla zupełnie w demokratycznym sposobie ułożony prawie do końca został przeczytany, rozkazał stosownie do ostatniego aktu parlamentu, po przeczytaniu jego poprzedzającym, zeyść mowcom z mównicy, co oni ukutecznili. Najznacniejsi pomiędzy nimi *Fergusson*, *Galloway*, *Binns*, *Tuckey*, *Hodson* i *Barrow*, zaraz do aresztu wzięci i do urzędu policyi zaprowadzeni byli, gdzie musieli złożyć kaucyą, że się w sądzie do inkwizycyi stawią. — Urzędnicy policyi wszelkich środków ostrożności użyli dla zapobieżenia zamieszaniom i prócz tego siła zbrojna była w bliskości pod bronią. — W *Norwich*, *Nottingham*, *Sheffield* i innych miastach miały się także wczoraj sessye publiczne towarzystwa korespondującego odprawić. Lecz rząd wprzody jeszcze wydał potrzebne rozkazy, dla przeszkodzenia temu. — Gdy tutejsze korespondujące towarzystwo zgromadziło się, co pół godziny wysyłano umy-

ślonego do Xięcia *Portland* z doniesieniem o stanie rzeczy. Przynaciele tego towarzystwa utrzymują, że 150,000. ludzi było w pogotowiu do dopomagania mu, pisma opozycyjne skarżą się bardzo na postępek rządu względem towarzystwa.

Admiralicya wydała rozkaz do eksekucyi 17 buntowników z okrętu *Sandwich*, 4ch z nich otrzymało jednak pardon, 13 zaś jutro będzie powieszonych. Na wojennym okręcie *Saturn* w *Plymouth* 11 delegowanych na śmierć skazano, z których 2 dla przykładu innym okuci potym w kaydany, mają przez długi czas na szubienicy wisieć. Na okręcie *Monmouth* zatrudnia się kommissya słuchaniem inkwizycyi 18 delegowanych, ci na swoje usprawiedliwienie przytaczają, że do popełnionych czynności pod karą śmierci przymuszani byli. — W ostatnią niedzielę Król z Krolową i corkami do *Weimouth* poiechali dla używania kąpeli morskich, podróż ta pierwszy raz odprawiła się w nocy dla uniknienia upałów, które tak są wielkie jak gdybyśmy w Indyach zachodnich mieszkali. — Nowe miedziane pieniądze za poprzedzającą proklamacyą krolewską wydane w kurs zostały, każdy przynajmniej 1. schilling (2. zł: Polsk.) przyjąć w nich jest obowiązany. — Lifty z *Lizbony* donoszą, że na będącey tam szalupie naszej *Kings Fisher* bunt powstał. Gdy wszystkie przłożenia iey kapitana nazwiskiem *Maitland* próżne były, i maytkowie go krzywdzili, zabił więc jednego pugnałem, drugiego tak ranił, że wkrótce potym umarł, 7 innych bijąc się było także ranionych, wszystkich przewodzców aresztowano, i potym zaraz szalupa do floty Lorda *S. Vincent* popłynęła.

Ekadra Admirala *Bridport* krąży ciągle przy *Quessant*, na iednym iey o-

kręcie wielu chorych do *Plymouth* przybyło.

Gazeta dzisiejsza dworska zawiera rapporta urzędowe Admirala *S. Vincent* i Kontr Admirala *Nelson* o bombardowaniu *Cadix*. Dochodzą aż do d. 10 Lipca nie w sobie znacznego nie zawierając, co by inż pod artykułem z *Cadix* doniesione nie było. — Oddają sprawiedliwość waleczności Hiszpanów przywodząc z podziwieniem męstwo *Don Miguel Tyruson* kommandanta statku kanonierskiego, ten stanawszy na przeciw Anglikom tak się dzielnie potykał, że z 26 ludzi których miał przy sobie 18 zginęło, a reszta i on sam ranieni zostali. — Taż gazeta donosi o zabranianiu Hiszpańskiego *Luggeru*, *La purissima Conception* wysłanego z *Cadix* dla krążenia przy *Havannach* w celu spotkania *Bryggi* na której się depesze znajdowały.

Znany Doktor *Bottmann* z *Hoya* w *Hannoverskim* chcący dawniej *Lafayette* z więzienia w *Ołomuńcu* uwolnić został teraz kupcem i z bratem swoim w *Fildelfii* osiadł. — Stosownie do ostatniej listy od admiralicyi podanej znajduje się przy brzegach *Portugali*, *Gibraltarze* i *Cadix* 25 liniowych okrętów, 1. od 50 armat, 27 fregat, 12 szalup, w powszechności 66 wojennych okrętów. — Liniowy nasz okręt *Calloden* o 74 armatach wiele bardzo od baterji Hiszpańskiej przy *Cadix* ucierpił.

Z *Cadix* 17 Lipca.

Nieprzyjaciel żadney nam znaczney szkody przez bombardowanie nie zrobił. Uzbroione nasze statki takie stanowisko przed portem obrały, że się Anglicy nie bardzo zbliżyć mogą. Takowych statków blisko 100 mamy Magazyny będące pod murami i nie mogące być od bomb uszkodzone, po ich wypróżnieniu, zostały mie-

scem schronienia się tutejszych obywateli. — Ktokolwiekby teraz o złodziejstwo był przekonany, śmiercią ma być karany. Miasto ofiarowało Admiralowi *Mazaredo* 50,000, a zaś kupcy 100,000 piastrów (1 piastr blisko 9 zł. pol. czyni.) dla nadgrodenia męstwa marynarzów. Ten który Angielską szalupę opanuje, lub ją zatopi 1,000 piastrów otrzyma, ten zaś co galiotę bombardyerską weźmie lub zepsunie 5,000 piastrów nadgrody dostanie.

Flotta nasza czyni przygotowania do wyjścia pod żagle. Admirał uwiadomił wszystkich Kapitanów okrętowych, że gdy tylko z portu wypłyną, wyda rozkaz do uformowania się w linię, a gdy który z okrętów tego manewru nie uskuteczni, dany będzie znak powtoray, po którym zaraz kommandant okrętu ma być w areszt wzięty, a jego miejsce drugi kapitan obeymie.

Dwor nasz dał władzę Admiralowi *Mazaredo* tak postępowania, iak mu się według okoliczności najlepiej zdawać będzie, pozwolił mu także pożyczyc w *Cadix* pieniędzy, co potym od półtora miliona piastrów od tego miasta Krolowi nie dawno ofiarowanych, ma być potrącone.

Daleko mniej teraz niespokojni jesteśmy iak dawniej. Marynarze wiele odwagi okazują. Dwie nasze baterje są zupełnie gotowe. Na tartanach, 10 haubic i 1 armata 36 funtowa znajduje się; są także piece do rozpalaenia kul &c.

P. S. Anglicy przymuszeni byli ze stratą 2 uzbroionych sloopów (gatunek statków) cofnąć się. Flottyła ich jest pod kommandą Admirala *Nelson*.

Z *Mediolanu* 29 Lipca.

Rząd nasz przyjął uroczyscie za pozwoleniem *G. Buonaparte* projekt mu podany od 3 legacyi Papiezskich przyłączenia się do Rzplitey *Cisalpińskiej*. — Sto-

sownie do tego Ob: *Contarini* z *Ferrary* obrany został piątym członkiem Dyrektoryatu.

Gen: *Massena* przywołany tu od G. *Buonaparte*, wyjechał z tą naznietrz po swym przyjeździe i słycać, że tajemną wyprawę na siebie powierzoną.

Dwor Turinński uznał uroczyste Rzpłte Cisalpińską. Gazety nasze wspominają często o rozruchach w Piemencie. Onegdaj zapewniały, że w *Asti*, *Novara* i wielu innych miejscach między patriotami i wojskami Królewskimi do krwawych przyszło utarczek. Dziś zaś donoszą, że spokojność w tym kraju powoli jest przywracana.

Gdy do nowej municypalności Genueńskiej zanieślono skargę na przełożonych Klasztorów, że przeciw nowemu porządkowi rzeczy głośne sprzeciwieństwo okazują, municypalność więc ogłosiła, że będą pociągani do odpowiedzi, za wszelkie rozruchy z ich poduszczania wyniknąć mogące.

Francuzi zatrzymają w Lewancie dla handlu swego pięć wysp Weneckich, to jest: *Korfu*, *S. Mauro*, *Cefalonią*, *Zante* i *Cerigo*. Wyspy te leżą na morzu *Jonii* i należały do tych czas do Rzpłtey Weneckiej. Zaludnione są Grekami. Większa część mieszkańców są marynarzami, na wyspie *Cefalonii* tak ich jest wielu, że 150 handlowych okrętów możnaby niemi osadzić. Wenecka marynarka po większej części z nich składała się. Jarżmo, które nad nimi ciężyło, cierpliwie znosili, wielu jest jednak między nimi, którzy o wolności i dziełach dawnych Greków z zachwyceniem mówią. Naywiększa między temi wyspami jest *Corfu*. Można ją uważać jako klucz do morza Adryatyckiego. W obszernych swych portach, mogła mieścić całą siłę morfką

Wenecką, która niegdyś wielką była. Szeroki kanał dzieli ją od Albanii, w kanale tym okręty bezpiecznie śtać mogą.

Zeszłey niedzieli Dyrektoryat nasz pierwszą publiczną sessyą odprawił. Obywatel *Visconti* obrany ambassadorem naszym przy Rzpłtey Francuzkiej otrzymał swe *Credenciales* z wielką okazałością. Miał przy tej okazji mowę, na którą Prezydent *Serbelloni* odpowiedział.

Z *Rzymu* 22 Lipca.

Zeszłego czwartku kommissarze Francuzcy, którzy tu znajdowali się, dla przyspieszenia transportu do Francyi pięknych dzieł kunsztów, wyjechali ztąd do *Paryża*. — P. *de Pignatelli* nowy Minister Króla Neapolitańskiego przybył tu z *Neapolu*.

Z *Udine* 27 Lipca.

Wczoray Hrabia *Meerfeldt* długą miał konferencyą z Gen: *Clarke*, po ktorej wysłano śpiesznie kuryera do *Wiednia*. Margrabia *de Gallo* spodziewany tu jest powrotem na dzień 30 t. m., i słycać, że zaraz po jego tu przybyciu pokoy ogłoszony będzie. — Wczoray przybyło tu kilka osob z suity Gen: *Buonaparte*, który tu także jest spodziewany.

Z *Wenecyi* 28 Lipca.

Od dwóch dni OOb. *Dandolo* i *Giuliani* na sessyach municypalności nie bywają, co sprawiło, że teraz mniej są burżliwe. Ob. *Haller* kommissarz do interesów kontrybucyjnych i kassy przy armii Francuzkiej, kazał sprzedać na rzecz Rzpłtey Francuzkiej, wszystkie dobra Opactw zwanych *S. Zenona* i *S. Troycy* w kraju *Werony* leżących.

Od granic *Szwajcarskich* 26 Lipca.

Interes Xięcia Opata *S. Galla* coraz jest w gorszym stanie. W dwa dni po ostatnim zamieszaniu w tym mieście reprezentanci 4. kantonów pośredniczych zdecydowali sprawę zupełnie na strone mie-

szkańców. Między innemi artykułami postanowili, ażeby zgromadzenia generalne ludu zwoływane były w czasach prawem przepisanych, jako ciała prawodawcze. Zdaie się, że Xiążę Opat i jego kapituła wcale nie mają chęci uleść temu wyrokowi. — Wszystkie członki tej ostatniej opuścili miasto *S. Galla*, w nocy przed wydaną decyzją od reprezentantów i udali się do *Konstancyi* do swego Szefa, który jako należący do Rzeszy Niemieckiej, słyhać, że się myśli udać do Cesarza z prozbą o jego medycyą.

Z Bazylei 30 Lipca.

Gryzonowie uznali niepodległość *Waltelinow*, i nowy im alians z sobą ofiarowali. Lecz ci nie przyjąwszy tego, po nieprzyjacielsku z niemi obchodzą się, konfiskując wszystko, co ci w ich kraju mają. Różne powiaty w kraju Gryzonow, chcą się także do *Waltelinu* przyłączyć.

Z Amszterdamu 5. Sierpnia.

Już nam prawie trzy czwarte części deputowanych do nowej reprezentacyi ludu *Batawów* d. 1. t. m. obranych, są wiadome. Powiększney części dawni deputowani znowu obrani zostali. Zdaie się iednak, że w zgromadzeniach pierwiastkowych partya nazywana zapaloną lub rewolucyonistów, pewną miała przewagę. Deputowany *Vreede* fabrykant sukna w *Leidzie* człowiek z talentami iest iey dowodzący. On to utrzymywał przy okoliczności podaney noty od Posła Francuzkiego, że naród *Batawów* w przyięciu lub odrzuceniu konfitytucyi zupełnie wolny od obcego wpływu być musi. — Handel *Hollandrow* potrzebuie spokoyności i wieleby na tym cierpiał, gdyby praca i czas na napisanie konfitytucyiłożone, utraczone być miały. Flotta nasza ieszcze pod żagle nie wyszła. Zeszłey niedzieli przednia iey straż iuż się na morzu znajdo-

wała, lecz że wiatr ustał, musiała powrócić.

W następujący wtorek to iest d. 8. wielkie pytanie względem przyięcia lub odrzucenia konfitytucyi udecydowane zostanie.

Z Venlo 28 Lipca.

Widziemy ciągle przygorowania do wojny, nie mogąc wcale pomiarkować ich zamiaru przy trwającej negocyacyi o pokoy. Co tydzień wysyłaiają z tąd Francuzi do 150 wozow z różnemi potrzebami wojennemi do *Düsseldorf*, tudzież wiele armat rozmaitey wielkości. Marsz woyska tak przez nasze miasto jako i jego okolice iest nieustanny, idzie zaś od wyższej *Mozy* do różnych miast *Hollandyi* i ku *Renowi* do *Düsseldorf*. Żołnierz Francuzki zachowuie wszędzie najlepszy porządek i naysciślejszą karność. — Z wież kościelnych poznoszonych klasztorow, Francuzi dzwony pozdeymować kazali. *Z Frankfortu 2 Sierpnia.*

Gen: *Hoche* iuż powrócił do *Kolonii* i w krotce iest w główney swey kwarterze w *Friedberg* spodziewany. Wcale się teraz nie spodziewamy, ażeby woyska Francuzkie na prawym brzegu *Renu* będące na drugą stronę tej rzeki w krotce przejść miały, rozkaz wydany niektórym ich dywizyom do marszu w głąb kraju Francuzkiego, cofniony został.

Siła zbroyna Cesarzkich przy *Renie* i w *Szwabii* stojących 80 do 85,000 wynosi. Słyhać, że między *Ratyzboną* i *Straubingen* oboz na 40,000 ludzi ma być wytknięty.

Baron *Rochefoucault* posłany iest od *Xięcia Kondcusza* do *Peterzburga*. — Po iego powrocie dalszych urzędzeń względem korpusu pod rządem tego Xięcia będącego spodziewać się potrzeba, gdyż teraz w służbę *Moskiewską* wchodzi.

Z Wetzlaru 4 Sierpnia.

W tym momencie 4ch Generałów Francuzkich tu się znajduję to jest: *Hoche, Cherin, Lefevre i Barbier*. Garnizon nasz składa się z wojska dywizyi *Gener. Grenier*.

Onegdaj kompania artylleryi konney przechodziła przez *Weyerbusch* do *Düsseldorf*.

Dnia 6. Sierpnia.

Uroczystość 10 t. m. będzie tu obchodzona przez Francuzow z wielką wspaniałością, kray między *Renem* i *Niddą* leżący ma się przyłożyć do wydatkow na to potrzebnych. Już teraz Republikanie wielkie robią przygotowania do tey uroczystości, na ktorey i kompania z każdego regimentu ma się znajdować. — Od wczoray przybywa tu wielka liczba Generałów Francuzkich i officerow z sztabu generalnego, mowią, że ich liczba do 40 ma wynosić.

Z Frankfortu 8 Sierpnia.

Wychodzący tu dziennik Francuzki donosił wczoray w nadzwyczajnym dodatku, że w główney Cesarzkiej kwaterze *Schwetzingen* odebrano wiadomość o podpisaniu ostateczney umowy pokoju między Cesarzem i Repłtą Francuzką. Wiadomość ta jednak potrzebuje potwierdzenia. Dzisiejszy nam dziennik nie o niey nie wspomina.

Gen. Moreau ma mieć znowu główną swą kwaterę w *Offenbourg*. Liczba wojsk Francuzkich w okolicach naszych nie zmniejsza się.

Z Hamburga 9. Sierpnia.

Krol Szwedzki d. 1. t. m. przez *Hannower* przeicżdzał. D. 4. Xiążę Angielski *Adolf* z *Firmontu* znowu do *Hannoveru* przybył, gdzie także przyjechał Xiążę panujący *Mecklenburg Strelitz*. N. Krolowicz następcą *Pruski* d. 7 opuścił *Firmont* a

dzis chciał bydź w *Hannoverze*.

Z Peterzburga 1. Sierpnia.

Imperator *Jmść* z całą familią oglądał, flotę swoią w porcie *Cronstadt* stojącą przypatrywał się wielorakim ewolucyom, wszystkie pochwałił, i rozmaite łaski monarsze maytkom, officerom i admirałom oświadczyć raczył. Na mieyscu chorobą złożonych admirałow *Siniawin* i *Cziczagoff*, Admirałowie *Kruse* i *Mussin Puszkin* kommandorami zostali białey i błękitney flagi. *Kurskiego* muszkietierow regimentu pułkownik *Bekleszow* otrzymał stopień Generała Majora i kommandanta w twierdzy *Cronstadt*. Podpułkownicy *Bradt*, *Wangler*, *Schurmann* i *Smirnow* zostają Pułkownikami.

Kawaler *Pinetti* sławny Fizyk, miał honor czynić w przytomności Najjaśniejszej Monarchy i Imperatorowey *Jmci* ciekawe i dziwne doświadczenia swoje, odebrał pochwałę i dar znakomity w klejnotach i pieniądzech. Pozwolono mu nayłaskawiey w całym państwie powtarzać experimenta fizyczne &c. Teraz czyni przygotowania na wielkim teatrze do zabawienia obywatelow tey stolicy.

Z Ratyzbony 25 Lipca.

Dzis w południe Posłowie dworow, *Wiedeńskiego*, *Peterzburzkiego* i *Berlińskiego*, to jest: Posel *Austryacki de Fahnenberg*, Minister *Cesarzsko-Rossyjski de Struve* i Minister *Elektorsko-Brandeburski* *Hrabia Görtz* podali *Seymowi* *Rzeszy* deklaracyą względem podziału *Krolestwa Polskiego* z prozbą, aby ad acta *Imperii* była w ciągnięta. Przyłączone do niey były wszelkie deklaracye i umowy, między wspomnionemi trzema mocarstwami zasłte. — (Gdy umowy te wielkiey są wagi i do historyi czasow terażnieyfszych należą, dla publiczney więc wiadomości umieścić je tu w porządku chronologicznym postanowiliśmy.)

1. Deklaracya podpisana w Peterzburgu d. 3 Stycznia 1795. między dwoma Cesarzskimi Dworami.

Gdy starania, ktore N. Imperatorowa przy-
muszona byłałożyć w celu przytłumienia bun-

tu i insurrekcyi w Polsce wybuchłych w zamiarach naybezpieczniej zagrażających spokojności mocarstw sąsiedzkich, szczęśliwym skutkiem są uwieńczzone i gdy Polska od wojsk iey zupełnie podbita i zawoiowana została. — N. Imperatorowa więc zaufana w sprawiedliwości swej sprawy i w siłę, której dla zapewnienia iey tryumfu użyła, przewidując iaki iey koniec będzie, spiesznie i poprzedniczo z dwoma swemi alliantami, to jest: N. Cesarzem Rzymskim i N. Krolem Pruskim umowiła się, względem mocnych środków do zapobieżenia podobnym rozruchom, które ią tak zatrużyły i których zawiazki utrzymując ciągle zaburzenie w umysłach przewrotnemi maksymami zarządzonych, mogłyby prędzey lub pozney okazać się, gdyby temu stałym i silnym rżdem niezapobieżono.

Przekonani z doświadczenia, że Rzplta Polska zupełnie jest niezdolna, do ustanowienia sobie takiego rządu lub też żyć spokojnie pod swemi prawami i utrzymać się w niepodległości, wspomnieli dwaj monarchowie przez przywiązanie swe do pokoiu i dobra swych poddanych osądzili w swej mądrości za rzecz konieczną, aby Rzplta Polska między trzy pograniczne mocarstwa całkiem była podzielona. N. Imperatorowa uwiadomiona o tych chęciach z iey sposobem myślenia zupełnie zgadzających się, postanowiła traktować nayprzod względem podziału tego, oddzielnie z każdym z tych dwóch wielkich sprzymierzeńców, a potem wspólnie dla ostatecznego w tej mierze układu.

Stosownie do tego N. Cesarz JMé umocował niżej podpisanego do umawiania się względem tego z JJ. WW. Pełnomocnikami N. Imperatorowej wszech Rosyji to jest z aktualnym tajnym konsyliarzem i Vice-Kancelerzem Hrab: Ostermann, z aktualnym Konsyliarzem tajnym

i naywyższym Marzalkiem dworu Hrab: Besborodko i z aktualnym tajnym Konsyliarzem i członkiem Departamentu Interesów zagranicznych P. Marcoff, którzy to stron obojga pełnomocnicy rozważywszy podane sobie wzajemnie projekta i znalazzszy je zgodnem z wola swych Monarchow, zgodzili się na punkta następujące.

1) Część kraiu mająca przypaść N. Cesarzowi Rzymskiemu jest takowa (Tu następująca zakreszenie wiadomych już granic które opuszczamy)

2) (Artykuł ten zawiera w sobie opis linii granicznej kraiu od Rosyji zajętych, który także opuszczamy.)

3) Wszelkie umowy zawarte w niniejszej deklaracyi, mają mieć też samą moc i walor iak gdyby w nayuroczystszym traktacie były zapisane i akt ten ratyfikowany będzie od stron umawiających się, ratyfikacye zaś w przeciągu 6. Niedziel lub prędzey mają być zamienione.

4) Jak skoro ratyfikacye zostaną zamienione, obydwaj dwory Cesarskie komunikować będą akt niniejszy dworowi Berlińskiemu i wezwą go do zagwarantowania zawartych powyżey między dwoma Cesarskimi dworami umow. Dwory zaś te na wzajem zezwolą, aby pozostała część Polski wcielona była do Monarchii Pruskiej i obowiązują się zagwarantować iey także ten zabor.

5) Po skutecznieniu wszystkich tych formalności, każdy dwor stosownie do opisu niniejszego traktatu obeymie kraie i miejsca na niego przypadające. W dowod czego akt niniejszy podpisaliśmy. Działo się w Peterzburgu d. 3. Stycznia 195. — (podpisano) Z iedney strony Ludwik Hrabia Cobenzl a z drugiey wzwzy wyrażeni Pełnomocnicy.

(Kontynuacya w przyszley gazecie.)

Obwieszczenie.

Nayiasniejszy Krol JMé Pruski P. N. M. łaskawie rozkazać raczył, ażeby w celu ułatwienia skompletowania bydła, Poddanym w części w ostatku nabytey Departamentu tuteyszego będącym, Cio od bydła dla ocalenia ich Inwentarzy potrzebnych, od dnia zo m. b. w przeciągu lat trzech zakupionego ustąpione, a gdy już opłacone zostało, zwrócone było.

Takowy naywyższy rozkaz następnym sposobem wykonany będzie :

1) Każdy possessor dobr, gospodarz, lub Mieszczanin nowo nabytego kraiu bydło obce za granicą lub na targach kraioowych, dla skompletowania inwentarza swego, a nie dla sprzedania lub na inną potrzebę zakupić chcący, ma sob e przez Landrata Dystryktu swego, lub przez Konsyliarza wyskowo-poborowego zaświadczenie kazać bezpłatnie dać, wiele bydła, to jest: koni, wołów, krow, fwin, owiec, etc. ieszcze dla uzupelnienia Inwentarza wproporcya dobr i rol swych potrzebuie, lub też iako kwotę bydła zakupić mianego aktualnie ieszcze do inwentarza potrzebuie.

2) Gdy więc bydło za granicą Prus południowych kupuie, okazać ma takowe zaświadczenie na granicy, a tym sposobem oneż bez opłaty cła wpulżzone będzie. Gdy razem tyle bydła zakupi ile zaświadczenie opiewa odda też zaświadczenie do urzędu celnego, gdy zaś tylko część bydła potrzebnego zakupi, urząd celny graniczny zakonotnie onaż na zaświadczeniu, a kopią takowego zaświadczenia do rejestrow swych także bezpłatnie weźmie.

3) Gdy bydo na targu, niż po zapłaconym od niego cła, kupnie, zgłosić się ma do urzędu celnego na onym mieyscu będącego i okaże (jak wyżej) zaświadczenie swe a oraz i kwit zapłaconych celi granicznych, a kwota onychże wraz z procentem celnym onemuż pieniądzu gotowemu zupełnie zwrócona i nadgródzona będzie. Dan w Warszawie d. 31. Lipca 1797. Roku J. K. Mei Prus Południowych Kamera Woyskowa i Ekonomiczna.

Publicandum.

Wegen bevorstehender nothwendigen neuen Baues der 8ten Schleuse im Bromberger Canal wird die Schiffarth im Canal vom 1. October d. J. ab bis zum 1. May k. J. gesperrt seyn, welches dem commercirenden und übrigen Publico hie mit nachrichtlich bekannt gemacht wird. Sig: Bromberg den 27. Jul. 1797. — Königl. Weitpreufs: Krieger und Domainen Cammer Deputation.

Obgleich der Kammer Praesident von Haerlem iederzeit seine Bedürfnisse baar bezahlen lassen, so ersucht er dennoch bey seiner nahe bevorstehenden Abreise nach Posen einen jeden, der an ihn eine gegründete Forderung haben koente, sich unverzüglich bey ihm zu melden und seine Befriedigung zu gewärtigen. Warschau den 16. August 1797.

Obwieszczenie.

Dla nastąpić mającey nieuchronney budowli nowej osney Szluzu w kanale Bydgoskim będzie zatamowana żegluga na tymże kanale począwszy od 1go Października roku bieżącego, aż do 1. Maia w roku przyszłym: o czym uwiadomia się mocą niniejszego Pisma każdego wszem w obec, a szczegolniey handlującą publiczność. Dan w Bydgoszczy dnia 27 Lipca 1797. roku. — Krolewska Zachodnio-Pruska Woienna i Ekonomiczna Kameralna Komisya.

Lubo Prezydent Kamery de Haerlem zawsze potrzeby swoie gotowizną opłacał, mając jednak wkrótce do Poznania wyjechać, uprasza wszystkich, mieć mogących do niego istotne i jakie pretensye aby się dla odebrania swych należności niezwłocznie do niego zgłosili. W Warszawie d. 16. Sierpnia. 1797.

D O N I E S I E N I A.

Podaje do wiadomości, że po zgasłym życiu Urodzonych Antoniego Zamoyskiego i Rozabli Rozecki Malżonkow, cząstki we Wsi Kociszewie w Ziemi Czerskiej leżącej Dziedzicow pozostało synow dwoch, iednemu Andrzey drugiemu Wincenty, ten Wincenty Zamoyski był w Milicyi Rzewuskiego czyli Ożarówskiego, od lat 10. z tego kraiu wyszedł, na którego porcy po Rodzicach spada, ten tedy Wincenty Zamoyski gdzieby się znajdował niech się po swoie własność zgłosi.

U Franciszka Kehlera Kupca mieszkającego na Krakowskim-Przedmieściu sub Nro 430. na roku Koziey Uliczki za mierną cenę dostac można. Nici Saskich i Czeskich w różnych gatunkach, iako też i pończoch nicianych, Szkła stołowego szlifowanego, Szkła zwierciadłowego w różnych wielkoseiach.

Kamienica z Wozowniami, Stajniami, Piwnicami i sklepem przy ulicy Podwale pod Nrem 525 sytuowana, jest każdego czasu do przedania: życzący sobie icy kupna, ma się referować po wszelką informacyą do zawiaduiącego tą kamienicą w meyże mieszkającego.

Donosi się Publicznosci, iż Wsie Swiniary pod Gabinetem Jezierzany pod Parozynem są do sprzedania, życzący ic sobie kupić ma się udać na grunt onychże, a tam dowie się.

W dworku JP. Wrzesińskiego na ulicy Franciszkańskiej pod Nrem 1304 jest Bryka Dróżna z przyłryciem kolaskowym do przedania.

Pan Wilhelm Gottlieb Scholtz, który od czasu wyjazdu swego z Krolewa w Maiu roku przeszlego 1796. o mieyscu bawienia sie swego, nieuwiadomił, jest mocno proszony od siostry swoiey w Gdańsku, żeby o sobie dał nieodwłocznie upewniającą wiadomość, a w powszechnosci przez kogokolwiek uczynione o nim oznaymienie będzie należynie zawdzieczone. — List o tym oznaymający ma być adressowany do Krolewsko Pruskiego apres-Kantoru. W Gdańsku d. 27. Lipca 1797. roku.

Bey dem Infanterie Regiment von Ruits hat sich ein meerschäumener Pfeiffenkopf mit Silber beschlagen, welcher wahrscheinlich entwendet worden, vorgefunden. Wer sich hierzu gehörig zu legitimiren vermag, kann selbigen bey dem Herrn General Major und Commandanten von Ruits gegen Erstattung der Kosten dieser Bekantmachung, in Empfang nehmen.

Nakładem Pani Netto mieszkającej na Krakowskim-Przedmieściu wedle Zamku wyszedł z druku drugi Tomik pod tytułem: „Lecture pour les Enfans ou Choix de petits Contes. Wprawa w czytanie etc. po Polsku i po Francuzku, Cena obu Tomikow Zł: 6. Ktorzy dali przedwojna laty na prenumeratę tey książki, mogą ją teraz odebrać w całości za okazaniem biletów.